

การจัดสวัสดิการสังคมที่ตอบสนองความต้องการของกลุ่มเปราะบาง หลังยุคโควิด-19*

Responsive Social Welfare Provision for Vulnerable Groups in the Post-COVID-19 Era

¹ปริญญา ตรีธัญญา, ประจวบ ประเสริฐสังข์, เกษภา ผาทอง และ สุปัตรา สันติรุ่งโรจน์

¹Parinya Treethanya, Prajoub Prasertsang, Ketsada Phathong
and Supattra Santirungroj

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Faculty of Social Sciences, Mahamakut Buddhist University, Thailand.

¹Corresponding Author's Email: Parinya.tr@mbu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและพัฒนา รูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับกลุ่มเปราะบางในยุคหลังโควิด-19 โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะ คือ 1) ศึกษา รูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมในปัจจุบัน 2) พัฒนารูปแบบที่สอดคล้องกับความต้องการ และ 3) เสนอกรอบแนวทางการจัดสวัสดิการที่ตอบสนองความต้องการของกลุ่มเปราะบาง ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ประกอบด้วยผู้ให้บริการสวัสดิการ 16 คน และกลุ่มเปราะบางที่มารับบริการ 40 คน จากพื้นที่เทศบาลตำบลศาลายา เทศบาลตำบลคลองโยง องค์การบริหารส่วนตำบลศาลายา และองค์การบริหารส่วนตำบลมหาสวัสดิ์ อำเภอฟุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างและแบบสอบถามมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ เครื่องมือได้รับการตรวจสอบความเที่ยงตรงโดยผู้ทรงคุณวุฒิ และแบบสอบถามมีความเชื่อมั่น (Cronbach's Alpha) เท่ากับ 0.87 ข้อมูลเชิงปริมาณวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพวิเคราะห์ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) รูปแบบการจัดสวัสดิการปัจจุบันมุ่งเน้นบริการพื้นฐาน แต่มีข้อจำกัดด้านการส่งเสริมรายได้ นันทนาการ และการศึกษา 2) รูปแบบที่เหมาะสมควรบูรณาการระหว่างหน่วยงาน ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน และประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการ และ 3) กรอบแนวทางที่เสนอเน้นการให้บริการแบบองค์รวม ครอบคลุมการพัฒนาทักษะอาชีพ การดูแลสุขภาพเชิงรุก และการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน

คำสำคัญ: สวัสดิการสังคม; กลุ่มเปราะบาง; โควิด-19

Abstract

This research aimed to study and develop appropriate social welfare models for vulnerable groups in the post-COVID-19 era with three specific objectives: 1) to examine current social welfare models, 2) to develop models aligned with needs, and 3) to propose a

*Received March 12, 2025; Revised September 16, 2025; Accepted October 10, 2025

responsive framework. Using mixed-methods research, data were collected from purposively selected samples of 16 welfare providers and 40 vulnerable service users from four local administrative organizations in Phutthamonthon District, Nakhon Pathom Province. Research instruments included semi-structured interviews and five-point rating scale questionnaires. The instruments were validated by experts, and the questionnaire achieved a reliability coefficient (Cronbach's Alpha) of 0.87. Quantitative data were analyzed using descriptive statistics, while qualitative data underwent content analysis. Findings revealed that: 1) current welfare models focus on basic services but show limitations in income generation, recreation, and education; 2) appropriate models should integrate agencies, enhance community participation, and apply technology in management; and 3) the proposed framework emphasizes holistic service delivery, covering vocational skills development, proactive healthcare, and community strengthening initiatives.

Keywords: Social Welfare; Vulnerable Groups; COVID-19

บทนำ

ในยุคหลังการแพร่ระบาดของโควิด-19 ความเปราะบางทางสังคมได้กลายเป็นประเด็นสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของกลุ่มคนที่มีความเสี่ยงสูง การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมที่เกิดขึ้นได้ทำให้ระบบสวัสดิการเดิมไม่สามารถตอบสนองความต้องการที่เพิ่มขึ้นและซับซ้อนมากขึ้นของกลุ่มเปราะบาง ประเทศไทยเผชิญกับการระบาดของโควิด-19 ตั้งแต่ต้นปี พ.ศ. 2563 และต้องรับมือกับคลื่นการระบาดหลายระลอก ส่งผลให้รัฐบาลต้องดำเนินมาตรการควบคุมและป้องกันการแพร่ระบาดอย่างเข้มงวด เช่น การปิดสถานที่สาธารณะ การจำกัดการเดินทาง และการทำงานจากที่บ้าน ดังนั้น การพัฒนารูปแบบการจัดสวัสดิการใหม่ที่เหมาะสมจึงเป็นสิ่งจำเป็นเร่งด่วน

กลุ่มเปราะบางที่ได้รับผลกระทบมากที่สุด ได้แก่ ผู้สูงอายุ คนพิการ เด็กในครอบครัวที่มีรายได้น้อย และแรงงานนอกระบบ กลุ่มเหล่านี้มักประสบปัญหาการขาดแคลนทรัพยากรและข้อจำกัดในการเข้าถึงบริการสวัสดิการที่จำเป็น เช่น บริการสุขภาพ การศึกษา และการสนับสนุนรายได้ การสูญเสียรายได้และการว่างงานเป็นปัญหาที่สำคัญที่สุด เนื่องจากกลุ่มคนเหล่านี้มักทำงานในภาคบริการ เช่น การท่องเที่ยวและร้านอาหาร ซึ่งได้รับผลกระทบโดยตรงจากมาตรการจำกัดการเคลื่อนไหว นอกจากนี้ ผู้สูงอายุและผู้ที่มีโรคประจำตัวยังมีความเสี่ยงสูงต่อการติดเชื้อและมีอาการรุนแรงหากติดเชื้อโควิด-19

การศึกษาระดับสากลในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมาได้ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการพัฒนารูปแบบการจัดสวัสดิการที่ตอบสนองต่อความต้องการของกลุ่มเปราะบาง โดยเฉพาะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเข้าถึงบริการ และการบูรณาการชุมชนในกระบวนการจัดสวัสดิการเพื่อเพิ่มความยั่งยืน งานวิจัยนี้ใช้กรอบแนวคิดจากทฤษฎีแรงจูงใจและความพึงพอใจ เช่น ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของ Maslow (1943) และทฤษฎีสองปัจจัยของ Herzberg (1959) เพื่ออธิบายความต้องการพื้นฐานของมนุษย์และปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจ อย่างไรก็ตาม การศึกษาที่ผ่านมาในบริบทประเทศไทยพบว่า รูปแบบการจัดสวัสดิการยังคงมีข้อจำกัดหลายประการ เช่น การขาดการบูรณาการระหว่างหน่วยงาน การจัดการทรัพยากรที่ไม่เพียงพอ และการขาดแนวทางที่เหมาะสมสำหรับการแก้ปัญหาในพื้นที่ชนบทหรือพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบหนักจากโควิด-19

อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม เป็นหนึ่งในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบอย่างหนักจากการแพร่ระบาดของโควิด-19 โดยเฉพาะกลุ่มเปราะบาง เช่น ผู้สูงอายุที่ต้องพึ่งพิงรายได้จากบุตรหลาน และครัวเรือนที่ประสบปัญหาขาดแคลนทรัพยากรด้านสุขภาพและการศึกษา พื้นที่นี้มีความหลากหลายของกลุ่มเปราะบางและหน่วยงานท้องถิ่นที่สำคัญ ได้แก่ เทศบาลตำบลศาลายา เทศบาลตำบลคลองโยง องค์การบริหารส่วนตำบลศาลายา และองค์การบริหารส่วนตำบลมหาสวัสดิ์ ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการจัดสวัสดิการในพื้นที่ แต่ยังคงขาดกรอบแนวทางที่เป็นระบบและตอบสนองความต้องการเฉพาะของกลุ่มเปราะบางได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้น การศึกษานี้จึงมุ่งเน้นการพัฒนารูปแบบการจัดสวัสดิการที่เหมาะสมและนำเสนอกรอบแนวทางที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเน้นการบูรณาการระหว่างหน่วยงาน การใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อให้สามารถลดความเหลื่อมล้ำและเสริมสร้างคุณภาพชีวิตของกลุ่มเปราะบางในระยะยาว ผลการวิจัยที่คาดหวังจะช่วยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถพัฒนาระบบสวัสดิการสังคมที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืนมากขึ้น รวมถึงสามารถเป็นต้นแบบสำหรับการประยุกต์ใช้ในพื้นที่อื่นที่มีบริบทคล้ายคลึงกันได้ในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษารูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมเพื่อช่วยเหลือกลุ่มคนเปราะบางที่เกิดขึ้นในช่วงการระบาดโควิด-19
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมเพื่อช่วยเหลือกลุ่มคนเปราะบางหลังยุคโควิด-19
3. เพื่อนำเสนอรูปแบบที่เหมาะสมสำหรับการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับช่วยเหลือกลุ่มคนเปราะบางหลังยุคโควิด-19

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methods Research Design) เชิงสำรวจ (Exploratory Sequential Mixed Methods Design) ที่ผสมผสานการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณเพื่อศึกษาและพัฒนารูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับกลุ่มเปราะบางในยุคหลังโควิด-19 โดยดำเนินการตาม 7 ขั้นตอนหลัก ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาด้านเนื้อหาเอกสารแนวคิดทฤษฎี (Documentary Study)

การศึกษาค้นคว้านี้ได้ทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับกลุ่มเปราะบางในบริบทหลังการแพร่ระบาดของโควิด-19 โดยแบ่งการศึกษาออกเป็น 3 ประเด็นหลัก ดังนี้

1.1 ทฤษฎีแรงจูงใจและความพึงพอใจ

การศึกษาค้นคว้านี้ประยุกต์ใช้ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของ Maslow (1943) ซึ่งอธิบายความต้องการของมนุษย์ใน 5 ระดับ ตั้งแต่ความต้องการทางกายภาพขั้นพื้นฐานจนถึงความต้องการบรรลุศักยภาพแห่งตน ร่วมกับทฤษฎีสองปัจจัยของ Herzberg (1959) ที่วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจและไม่พึงพอใจ

1.2 แนวคิดเกี่ยวกับสวัสดิการสังคม

Turner (1974) นิยามสวัสดิการสังคมว่าเป็นระบบการจัดบริการและทรัพยากรเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน สอดคล้องกับการศึกษาของ Patel et al. (2020) ที่เสนอกรอบการจัดสวัสดิการใน 3 รูปแบบ ได้แก่ การจัดบริการโดยภาครัฐ การสนับสนุนจากภาคเอกชน และการมีส่วนร่วมของชุมชน

1.3 การจัดสวัสดิการในบริบทประเทศไทย

ระพีพรรณ คำหอม (2554) ศึกษาพบว่า การจัดสวัสดิการในประเทศไทยมีลักษณะผสมผสานระหว่าง การสนับสนุนจากภาครัฐและการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ครอบคลุมทั้งบริการพื้นฐานและบริการ เฉพาะกลุ่ม

ข้อค้นพบจากการทบทวนวรรณกรรม

การสังเคราะห์วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องชี้ให้เห็นช่องว่างสำคัญในการจัดสวัสดิการปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อจำกัดด้านการบูรณาการระหว่างหน่วยงานและการเข้าถึงบริการในพื้นที่ชนบท ดังนั้น แนวทางการ พัฒนาจึงควรมุ่งเน้น 4 ประเด็นหลัก ได้แก่ 1) การเสริมสร้างการบูรณาการระหว่างภาครัฐและชุมชน 2) การ ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการให้บริการ 3) การพัฒนาระบบที่ตอบสนองความต้องการเฉพาะของกลุ่มเปราะบาง และ 4) การสร้างความยั่งยืนในการจัดสวัสดิการ

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาในภาคสนาม (Field Study)

การศึกษาในภาคสนามเป็นกระบวนการสำคัญในการรวบรวมข้อมูลเชิงลึกจากพื้นที่จริง เพื่อให้เข้าใจ สภาพปัญหาและความต้องการของกลุ่มเปราะบางในบริบทท้องถิ่น โดยดำเนินการดังนี้

1. การเลือกพื้นที่ศึกษา

พื้นที่ศึกษาคืออำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม ซึ่งประกอบด้วย 4 หน่วยงานหลัก ได้แก่ 1. เทศบาลตำบลศาลายา 2. เทศบาลตำบลคลองโยง 3. องค์การบริหารส่วนตำบลศาลายา 4. องค์การบริหาร ส่วนตำบลมหาสวัสดิ์ โดยการเลือกพื้นที่ศึกษานี้เน้นความหลากหลายของกลุ่มเปราะบาง เช่น ผู้สูงอายุ คนพิการ และครอบครัวที่มีรายได้น้อย

2. การเก็บข้อมูลภาคสนาม

การศึกษาในภาคสนามเป็นกระบวนการสำคัญในการรวบรวมข้อมูลเชิงลึกจากพื้นที่จริง เพื่อให้เข้าใจ สภาพปัญหาและความต้องการของกลุ่มเปราะบางในบริบทท้องถิ่น

2.1 การเลือกพื้นที่ศึกษา

พื้นที่ศึกษาคืออำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม ซึ่งประกอบด้วย 4 หน่วยงานหลัก ได้แก่

- 1) เทศบาลตำบลศาลายา
- 2) เทศบาลตำบลคลองโยง
- 3) องค์การบริหารส่วนตำบลศาลายา
- 4) องค์การบริหารส่วนตำบลมหาสวัสดิ์

2.2 เหตุผลในการเลือกพื้นที่ศึกษา

การเลือกพื้นที่ศึกษานี้เน้นความหลากหลายของกลุ่มเปราะบาง เช่น ผู้สูงอายุ คนพิการ และ ครอบครัวที่มีรายได้น้อย อำเภอพุทธมณฑลเป็นพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบอย่างหนักจากสถานการณ์โควิด-19 และมีหน่วยงานท้องถิ่นที่หลากหลายซึ่งเหมาะสมสำหรับการศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบการจัดสวัสดิการ

ขั้นตอนที่ 3 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Information)

การเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญในงานวิจัยนี้ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อให้ได้ ข้อมูลที่ครอบคลุมและสะท้อนถึงสภาพปัญหาและความต้องการของกลุ่มเปราะบางในพื้นที่ศึกษา

3.1 ผู้ให้บริการสวัสดิการในหน่วยงานท้องถิ่น จำนวน 16 คน

คุณสมบัติ : เป็นเจ้าหน้าที่หรือบุคลากรที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคมในหน่วยงาน ท้องถิ่น มีประสบการณ์ในการทำงานด้านสวัสดิการสังคมไม่น้อยกว่า 2 ปี การกระจายตัว 1) เทศบาลตำบล

ศาลา 4 คน 2) เทศบาลตำบลคลองโยง 4 คน 3) องค์การบริหารส่วนตำบลศาลา 4 คน 4) องค์การบริหารส่วนตำบลมหาสวัสดิ์ 4 คน

3.2 กลุ่มเปราะบางที่มารับบริการ จำนวน 40 คน

คุณสมบัติ: เป็นกลุ่มเปราะบาง เช่น ผู้สูงอายุ คนพิการ และครอบครัวที่มีรายได้น้อย มีประสบการณ์ในการใช้บริการสวัสดิการจากหน่วยงานท้องถิ่นไม่น้อยกว่า 1 ปี การกระจายตัว 1) ผู้สูงอายุ 16 คน 2) คนพิการ 12 คน 3) ครอบครัวรายได้น้อย 12 คน

3.3 หลักจริยธรรมการวิจัย

ผู้ให้ข้อมูลทั้งหมดได้รับการแจ้งวัตถุประสงค์ของการศึกษาและยินยอมให้ข้อมูลตามหลักจริยธรรมการวิจัย มีการรักษาความลับและคุ้มครองสิทธิของผู้ให้ข้อมูลตลอดกระบวนการวิจัย

ขั้นตอนที่ 4 เครื่องมือและวิธีการที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 2 ชนิด ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) ออกแบบตามแนวคิดการพัฒนาที่เน้นชุมชน (Community-Based Development) และสิทธิมนุษยชน (Human Rights-Based Approach) โครงสร้างแบบสอบถามมี 3 ส่วน ได้แก่ ข้อมูลทั่วไป การรับรู้ต่อสวัสดิการ และความพึงพอใจในการเข้าถึงบริการ เนื้อหา ใช้แนวคำถามที่ครอบคลุมถึงการทำงานของหน่วยงานและความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย การตรวจสอบคุณภาพ ค่าความเที่ยงตรงของแบบสัมภาษณ์ตรวจสอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ

ขั้นตอนที่ 5 การรวบรวมข้อมูล

1. การเตรียมการ (สัปดาห์ที่ 1-2) : ขออนุญาตและประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
2. การสัมภาษณ์เชิงลึก (สัปดาห์ที่ 3-6) :
 - สัมภาษณ์ผู้ให้บริการสวัสดิการในหน่วยงานท้องถิ่นจำนวน 16 คน
 - สัมภาษณ์กลุ่มเปราะบางที่มารับบริการจำนวน 40 คน
 - แนวคำถามครอบคลุมประเด็นเกี่ยวกับรูปแบบการจัดสวัสดิการในปัจจุบัน ปัญหาที่พบ และข้อเสนอแนะสำหรับการปรับปรุง

3. การสำรวจด้วยแบบสอบถาม (สัปดาห์ที่ 7-10) :

- แจกแบบสอบถามมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับแก่กลุ่มตัวอย่าง
- เพื่อวัดความพึงพอใจและการเข้าถึงบริการ

4. การตรวจสอบข้อมูล (สัปดาห์ที่ 11-12) :

- ตรวจสอบความครบถ้วนและถูกต้องของข้อมูล
- จัดระบบข้อมูลสำหรับการวิเคราะห์

ขั้นตอนที่ 6 การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Data Analysis)
 - วิธีการวิเคราะห์: ใช้สถิติเชิงพรรณนา เช่น ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 - โปรแกรมที่ใช้: วิเคราะห์ด้วยโปรแกรม SPSS
 - วัตถุประสงค์: เพื่อแสดงการกระจายตัวของข้อมูลและแนวโน้มความพึงพอใจ
2. ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Data Analysis)
 - วิธีการวิเคราะห์: ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)
 - กระบวนการ: จัดหมวดหมู่ข้อมูลตามประเด็นสำคัญ เช่น ปัญหาการเข้าถึงบริการ การประสานงานระหว่างหน่วยงาน และความต้องการเฉพาะของกลุ่มเปราะบาง
 - การนำเสนอ: เขียนบรรยายเชิงพรรณนาตามหมวดหมู่ที่จัดแบ่งไว้

3. การตรวจสอบความน่าเชื่อถือ

- การตรวจสอบแหล่งข้อมูล (Data Triangulation) : เปรียบเทียบข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลายกลุ่ม
- การตรวจสอบผู้วิจัย (Investigator Triangulation) : มีผู้วิจัยหลายคนร่วมวิเคราะห์ข้อมูล
- การตรวจสอบทฤษฎี (Theory Triangulation) : ใช้ทฤษฎีหลายแนวทางในการตีความข้อมูล

ขั้นตอนที่ 7 สรุปผลการศึกษาวิจัย และ การนำเสนอผลการศึกษาวิจัย (Descriptive Presentation)

งานวิจัยชิ้นนี้มีจุดมุ่งหมายหลักเพื่อศึกษาและพัฒนาแบบแผนการจัดสวัสดิการสังคมในยุคหลังโควิด-19 ให้สามารถตอบสนองความต้องการของกลุ่มเปราะบางในพื้นที่อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐมได้อย่างแท้จริง โดยเน้นแนวทางบูรณาการระหว่างหน่วยงาน การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และการมีส่วนร่วมของชุมชนอย่างจริงจัง

ผลการศึกษาที่ได้ยังได้รับการนำเสนอในรูปแบบที่เรียบง่าย ชัดเจน และเข้าใจง่าย เพื่อให้ทุกฝ่ายสามารถเข้าถึงและนำไปใช้ได้จริง แบ่งการนำเสนอออกเป็น 3 ส่วนหลักด้วยกัน ส่วนแรก คือ การนำเสนอข้อมูลเชิงปริมาณ ซึ่งใช้การจัดทำตารางและแผนภูมิแสดงตัวเลขสถิติ เช่น ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อให้เห็นภาพรวมของระดับความพึงพอใจและแนวโน้มการเข้าถึงบริการของกลุ่มเปราะบางในพื้นที่

ส่วนที่สอง คือ การนำเสนอข้อมูลเชิงคุณภาพ อันได้แก่ผลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก ซึ่งถูกนำมาจัดกลุ่มและสรุปเป็นสาระสำคัญในรูปแบบการบรรยายเชิงพรรณนา โดยเน้นปัญหาและความต้องการเฉพาะของกลุ่มเปราะบาง เช่น ปัญหาการเข้าถึงบริการ การประสานงานระหว่างหน่วยงาน ตลอดจนข้อเสนอแนะในการปรับปรุง

ส่วนที่สาม คือ การนำเสนอกรอบแนวทางการจัดสวัสดิการ ด้วยการสร้างโมเดลและแผนภูมิที่สะท้อนแนวทางแบบองค์รวม ครอบคลุมการพัฒนาทักษะอาชีพ การดูแลสุขภาพเชิงรุก และการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน พร้อมทั้งให้เห็นภาพการบูรณาการหน่วยงานและเทคโนโลยีดิจิทัลในการให้บริการ

รูปแบบการนำเสนอเช่นนี้มุ่งให้ผู้อ่าน ทั้งนักวิชาการ ผู้ปฏิบัติงาน และผู้กำหนดนโยบาย สามารถเข้าใจบริบทและข้อค้นพบของงานวิจัยได้ง่ายขึ้น นำข้อเสนอแนะไปใช้ในการพัฒนาระบบสวัสดิการสังคมทั้งในระดับพื้นที่และระดับนโยบายได้ตรงกับเป้าหมาย อีกทั้งยังเป็นแบบอย่างสำหรับการประยุกต์ใช้ในพื้นที่อื่นที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน

อย่างไรก็ตาม งานวิจัยนี้ยังมีข้อจำกัดบางประการ ได้แก่ ขอบเขตพื้นที่ศึกษาที่จำกัดเฉพาะอำเภอพุทธมณฑล ซึ่งอาจทำให้ผลลัพธ์ไม่สามารถนำไปใช้อ้างอิงกับพื้นที่ส่วนอื่นได้ทั้งหมด นอกจากนี้ ระยะเวลาและข้อจำกัดด้านงบประมาณทำให้ไม่สามารถติดตามผลกระทบระยะยาวของการเปลี่ยนแปลงระบบสวัสดิการได้อย่างครบถ้วน ความท้าทายเหล่านี้เป็นจุดที่ควรให้ความสำคัญในการศึกษาครั้งต่อ ๆ ไป เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์และสามารถขยายผลสู่การพัฒนาระบบสวัสดิการที่ยั่งยืนและเข้าถึงกลุ่มเปราะบางทุกภาคส่วนอย่างแท้จริง

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษารูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมในปัจจุบันที่ใช้ช่วยเหลือกลุ่มเปราะบางหลังยุคโควิด-19 ในพื้นที่อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมในปัจจุบันเน้นการให้บริการพื้นฐาน เช่น การให้ข้อมูล การประสานความช่วยเหลือ และการสนับสนุนด้านสุขภาพ อย่างไรก็ตาม ยังคงมีข้อจำกัดในหลายด้าน ได้แก่

1. ด้านการทำงานและรายได้ โครงการสร้างอาชีพที่มีอยู่ในพื้นที่ยังไม่เพียงพอ โดยเฉพาะสำหรับกลุ่มผู้สูงอายุและคนพิการที่ต้องพึ่งพารายได้จากงานที่ไม่มั่นคง
2. ด้านนันทนาการ กิจกรรมนันทนาการที่จัดขึ้นมีอยู่แต่ไม่ครอบคลุมกลุ่มเปราะบาง เช่น ผู้สูงอายุและผู้พิการ
3. ด้านการศึกษา ระบบการสนับสนุนการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับกลุ่มเปราะบางยังขาดการพัฒนาอย่างเป็นระบบ

ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า รูปแบบการจัดสวัสดิการในพื้นที่ดังกล่าวยังขาดความสมบูรณ์ในการตอบสนองความต้องการของกลุ่มเปราะบางที่มีลักษณะเฉพาะ จึงจำเป็นต้องมีการปรับปรุงเพิ่มเติมในหลายด้านเพื่อให้บริการครอบคลุมและยั่งยืนมากขึ้น

วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเปราะบางในพื้นที่หลังยุคโควิด-19 ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนารูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมที่ตอบสนองต่อความต้องการของกลุ่มเปราะบางในพื้นที่อำเภอพุทธมณฑล ควรมีลักษณะดังนี้

1. การบูรณาการบริการ มีการบูรณาการระหว่างหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน เช่น การสร้างกองทุนเพื่อสนับสนุนอาชีพในกลุ่มผู้สูงอายุและผู้พิการ โดยให้หน่วยงานท้องถิ่นเป็นผู้ประสานงานหลัก
2. การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน ส่งเสริมให้ชุมชนมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาโครงการสวัสดิการ เช่น การจัดตั้งชมรมหรือกลุ่มอาสาสมัครเพื่อช่วยเหลือกลุ่มเปราะบาง
3. การใช้เทคโนโลยี การนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ในการลงทะเบียนสวัสดิการและการติดตามผลการให้บริการ เพื่อเพิ่มความสะดวกและลดช่องว่างในการเข้าถึงบริการ
4. การพัฒนาทักษะอาชีพ การจัดอบรมทักษะอาชีพที่เหมาะสมกับกลุ่มเปราะบาง เพื่อสร้างรายได้ที่ยั่งยืนให้กับรายได้ในระยะยาว

ผลการพัฒนารูปแบบสวัสดิการสังคมนั้นแสดงให้เห็นว่า การประยุกต์ใช้แนวทางการบูรณาการและการใช้เทคโนโลยีจะช่วยให้การจัดสวัสดิการมีความยั่งยืนและสามารถตอบสนองความต้องการของกลุ่มเปราะบางได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อนำเสนอกรอบแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมที่มีประสิทธิภาพและตอบสนองต่อความต้องการของกลุ่มเปราะบางในพื้นที่อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐมหลังยุคโควิด-19 ผลการวิจัยพบว่า กรอบแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมที่นำเสนอประกอบด้วย

1. การจัดสวัสดิการแบบองค์รวม (Holistic Welfare Services) การให้บริการที่ครอบคลุมทุกด้าน เช่น การศึกษา สุขภาพ รายได้ และที่อยู่อาศัย โดยใช้แนวทางการบูรณาการระหว่างหลายหน่วยงาน
2. การมีส่วนร่วมของชุมชน ส่งเสริมให้ชุมชนมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาและดำเนินการจัดสวัสดิการ เพื่อให้เกิดความยั่งยืนและตรงกับความต้องการของกลุ่มเปราะบาง
3. การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี การใช้แอปพลิเคชันและแพลตฟอร์มออนไลน์ในการจัดสวัสดิการและติดตามผลการให้บริการของกลุ่มเปราะบาง
4. การประเมินผลและการติดตาม พัฒนาระบบการติดตามและประเมินผลการให้บริการ เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพในการจัดสวัสดิการในระยะยาว

ผลการวิจัยนี้ช่วยให้เห็นถึงกรอบแนวทางที่เหมาะสมในการจัดสวัสดิการสังคมที่ตอบสนองต่อความต้องการของกลุ่มเปราะบางในระยะยาว และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่อื่น ๆ ได้อย่างเหมาะสม

องค์ความรู้ใหม่

งานวิจัยนี้ได้พัฒนา ชุดองค์ความรู้ใหม่ ในรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมที่เหมาะสมสำหรับกลุ่มเปราะบางในยุคหลังโควิด-19 โดยเน้นการบูรณาการระหว่างหน่วยงาน การใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการเฉพาะของกลุ่มเป้าหมายได้อย่างยั่งยืน

1. การจัดสวัสดิการแบบองค์รวม (Holistic Welfare Services)

การจัดสวัสดิการในรูปแบบที่ครอบคลุมทุกด้านทั้งการศึกษา สุขภาพ รายได้ และที่อยู่อาศัย โดยมี การบูรณาการบริการจากหลายหน่วยงาน เช่น ภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรท้องถิ่น ซึ่งช่วยให้การจัดสวัสดิการตอบสนองความต้องการที่หลากหลายของกลุ่มเปราะบางได้ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้ การส่งเสริมทักษะอาชีพและการสนับสนุนรายได้ได้ผลลัพธ์ที่ดีในการเสริมสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจให้กับกลุ่มเปราะบางในระยะยาว

2. การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในสวัสดิการ

งานวิจัยพบว่า การใช้เทคโนโลยีในการลงทะเบียนสวัสดิการและติดตามผลการให้บริการสามารถเพิ่มประสิทธิภาพในการเข้าถึงบริการของกลุ่มเปราะบาง โดยเฉพาะในกลุ่มผู้สูงอายุและผู้พิการที่มีปัญหาการเข้าถึงข้อมูลอย่างทั่วถึง เทคโนโลยีดิจิทัลช่วยลดช่องว่างในการเข้าถึงและเพิ่มความสะดวกในการใช้บริการ

3. การบูรณาการหน่วยงานในพื้นที่ท้องถิ่น

การศึกษาพบว่า การบูรณาการระหว่างหน่วยงานท้องถิ่นและหน่วยงานภาครัฐในพื้นที่อำเภอพุทธมณฑลเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนารูปแบบสวัสดิการที่ตอบสนองความต้องการของกลุ่มเปราะบางได้อย่างมีประสิทธิภาพ การประสานงานและการจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพจะช่วยให้การจัดสวัสดิการเป็นไปอย่างยั่งยืนและสามารถตอบสนองความต้องการเฉพาะกลุ่มได้

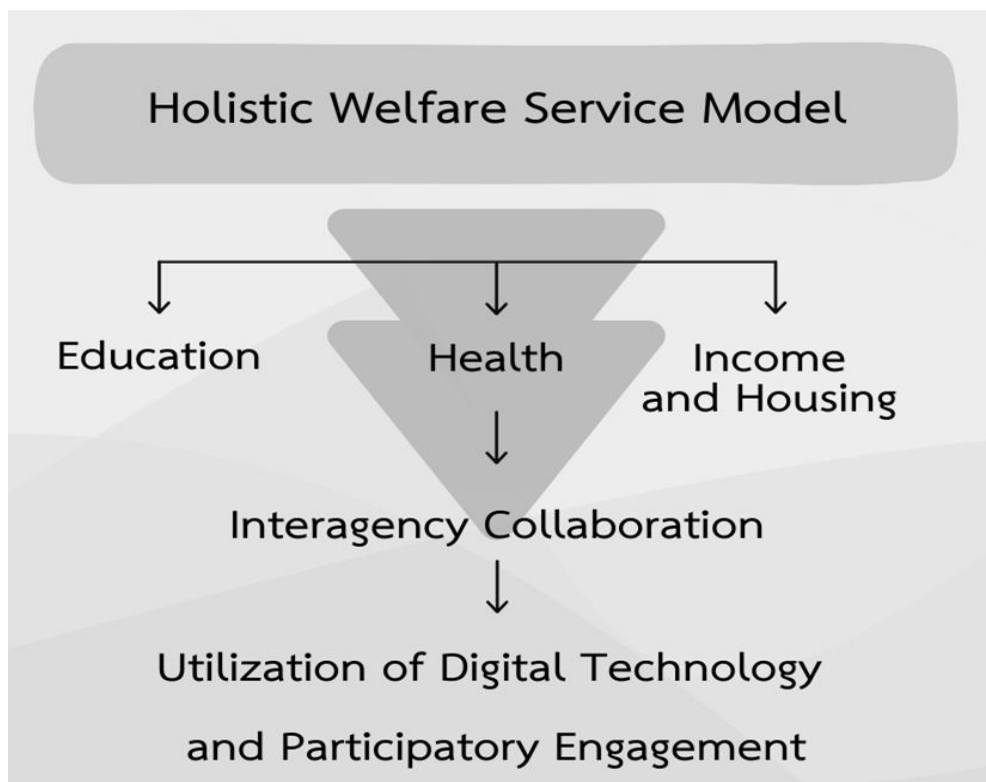

Figure 1: Holistic Welfare Service Model

รูปที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดการจัดสวัสดิการแบบองค์รวมที่พัฒนาขึ้นจากการวิจัย ซึ่งประกอบด้วย 4 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ การจัดสวัสดิการแบบองค์รวม การมีส่วนร่วมของชุมชน การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี และการประเมินผลและติดตาม กรอบแนวคิดนี้แสดงให้เห็นถึงความเชื่อมโยงและการบูรณาการระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการจัดสวัสดิการที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืน

อภิปรายผลการวิจัย

งานวิจัยนี้มุ่งศึกษาและพัฒนารูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมที่ตอบสนองความต้องการของกลุ่มเปราะบางในยุคหลังโควิด-19 โดยเน้นการบูรณาการระหว่างหน่วยงาน การใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อให้สามารถลดความเหลื่อมล้ำและเสริมสร้างคุณภาพชีวิตของกลุ่มเป้าหมายได้อย่างยั่งยืน

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า การจัดสวัสดิการสังคมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Insook and Rotjanatrakool (2021) ที่พบว่าผู้สูงอายุมีความพึงพอใจต่อการจัดสวัสดิการสังคมในระดับสูง สิ่งนี้บ่งชี้ถึงความพยายามของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการตอบสนองความต้องการของกลุ่มเปราะบางในช่วงวิกฤตและหลังวิกฤต อย่างไรก็ตาม งานวิจัยนี้เน้นการจัดบริการทางสังคมทั่วไปเป็นหลัก โดยเฉพาะการจัดทำฐานข้อมูลและการให้ข้อมูลข่าวสาร ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางที่เสนอโดย Sakulpanich et al. (2016) ที่เน้นความสำคัญของระบบสารสนเทศในการคุ้มครองทางสังคม

การจัดบริการด้านกระบวนการยุติธรรมมีค่าเฉลี่ยสูงเป็นอันดับสอง, สะท้อนถึงความสำคัญของการคุ้มครองสิทธิและความยุติธรรมสำหรับกลุ่มเปราะบาง สอดคล้องกับงานวิจัยของ Wutthithammo (2016) ที่เน้นการให้ความรู้และช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ผู้สูงอายุและผู้ทุพพลภาพ โดยเฉพาะในพื้นที่ชนบท

แม้ว่าการจัดบริการด้านที่อยู่อาศัยและการอยู่ร่วมกันจะอยู่ในระดับปานกลาง แต่การส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและการดูแลโดยชุมชนนั้นสอดคล้องกับงานวิจัยของ Chumthong et al. (2014) ที่เน้นบทบาทของเครือญาติและชุมชนในการจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุ

อย่างไรก็ตาม การจัดบริการด้านการงานและรายได้ นั้นหนาแน่น และการศึกษายังอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการพัฒนารูปแบบการให้บริการเพิ่มเติมเพื่อตอบสนองความต้องการของกลุ่มเปราะบางอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า การพัฒนารูปแบบสวัสดิการสังคมหลังยุคโควิด-19 จำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนในหลายมิติ โดยเน้นการบูรณาการการทำงานระหว่างหน่วยงาน การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน การปรับปรุงระบบงบประมาณ การใช้เทคโนโลยี และการจัดสวัสดิการแบบองค์รวม

การบูรณาการการทำงานระหว่างหน่วยงาน เช่น การสร้างฐานข้อมูลกลาง จะช่วยลดความซ้ำซ้อนและเพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการ (Sakulpanich et al., 2016) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนจะช่วยให้การจัดสวัสดิการสอดคล้องกับความต้องการของแต่ละพื้นที่ (Chumthong et al., 2014)

การนำเทคโนโลยีมาใช้ เช่น แอปพลิเคชันสำหรับการลงทะเบียนรับสวัสดิการ จะช่วยอำนวยความสะดวกให้กับกลุ่มเปราะบาง (Lee, Johnson, and Smith, 2021) การจัดสวัสดิการแบบองค์รวม ที่เน้นการพัฒนาทักษะอาชีพและการดูแลสุขภาพ จะช่วยเสริมสร้างความสามารถในการพึ่งพาตนเองของกลุ่มเปราะบางในระยะยาว

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 พบว่า รูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมที่เหมาะสมควรมีลักษณะดังนี้

1. รูปแบบการจัดสวัสดิการแบบบูรณาการ รูปแบบนี้เน้นการประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม (Sakulpanich et al., 2016) การแบ่งปันข้อมูลและทรัพยากรร่วมกันผ่านฐานข้อมูลกลางช่วยลดความซ้ำซ้อนและเพิ่มประสิทธิภาพในการช่วยเหลือ โดยเฉพาะในสถานการณ์หลังโควิด-19 ที่ต้องการการตอบสนองอย่างรวดเร็วและครอบคลุม
 2. รูปแบบการจัดสวัสดิการโดยชุมชนเป็นฐาน รูปแบบนี้ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการดูแลกลุ่มเปราะบาง (Chumthong et al., 2014) ภาครัฐสนับสนุนงบประมาณและองค์ความรู้ ในขณะที่ชุมชนมีบทบาทในการระบุปัญหา วางแผน และดำเนินการช่วยเหลือ ทำให้การจัดสวัสดิการเหมาะสมกับบริบทของแต่ละพื้นที่และเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน
 3. รูปแบบการจัดสวัสดิการแบบยืดหยุ่นและตอบสนองรวดเร็ว รูปแบบนี้ปรับปรุงระบบการจัดสรรงบประมาณให้ยืดหยุ่นและนำเทคโนโลยีมาใช้ เช่น แอปพลิเคชันสำหรับการลงทะเบียนรับสวัสดิการและการให้บริการออนไลน์ (Lee, Johnson, and Smith, 2021) สิ่งนี้ช่วยให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะในสถานการณ์ฉุกเฉินหรือวิกฤต
 4. รูปแบบการจัดสวัสดิการแบบองค์รวมและยั่งยืน รูปแบบนี้เน้นการพัฒนาแบบองค์รวม ไม่เพียงแต่ให้ความช่วยเหลือทางการเงิน แต่ยังบูรณาการการพัฒนาทักษะอาชีพ การศึกษา และการดูแลสุขภาพ เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการพึ่งพาตนเองของกลุ่มเปราะบางในระยะยาว
 5. รูปแบบการจัดสวัสดิการที่เข้าถึงได้และครอบคลุม รูปแบบนี้พัฒนาช่องทางการเข้าถึงบริการที่หลากหลายและสะดวก โดยเฉพาะสำหรับผู้สูงอายุและคนพิการ เช่น การให้บริการถึงบ้านและการใช้เทคโนโลยี การปรับปรุงระบบการสำรวจและจัดเก็บข้อมูลกลุ่มเปราะบางช่วยให้การช่วยเหลือตรงกับกลุ่มเป้าหมาย
 6. รูปแบบการจัดสวัสดิการที่มีการติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง รูปแบบนี้พัฒนาระบบการติดตามและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ เพื่อปรับปรุงการให้บริการอย่างต่อเนื่องและตอบสนองต่อความต้องการที่เปลี่ยนแปลงไปของกลุ่มเปราะบาง โดยเฉพาะในสถานการณ์หลังโควิด-19
- กรอบแนวทางการจัดสวัสดิการที่พัฒนาขึ้นสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของการบูรณาการและความยั่งยืน ทั้งนี้เป็นเพราะสภาพแวดล้อมทางสังคมและเศรษฐกิจหลังโควิด-19 ต้องการระบบสวัสดิการที่มีความยืดหยุ่นและสามารถปรับตัวได้รวดเร็ว การมีส่วนร่วมของชุมชนที่เน้นในกรอบแนวทางนี้ช่วยให้การจัดสวัสดิการมีความเหมาะสมกับบริบทท้องถิ่นและสร้างความรู้สึกร่วมเป็นเจ้าของร่วมกัน ส่วนการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลช่วยลดข้อจำกัดด้านเวลาและสถานที่ในการเข้าถึงบริการ ทำให้กลุ่มเปราะบางสามารถได้รับความช่วยเหลือได้อย่างทันทั่วถึง

สรุป

การวิจัยเรื่อง "การพัฒนาแบบการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับกลุ่มเปราะบางในยุคหลังโควิด-19" มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและพัฒนาแบบการจัดสวัสดิการสังคมที่เหมาะสมกับความต้องการของกลุ่มเปราะบาง ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการจัดสวัสดิการในปัจจุบันมุ่งเน้นการให้บริการพื้นฐาน เช่น การให้ข้อมูล การประสานความช่วยเหลือ และการสนับสนุนด้านสุขภาพ แต่ยังมีข้อจำกัดในมิติสำคัญ โดยเฉพาะด้านการส่งเสริมรายได้ การนันทนาการ และการศึกษา ซึ่งส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของกลุ่มเปราะบาง

การพัฒนาแบบการจัดสวัสดิการที่เหมาะสมจำเป็นต้องอาศัยการบูรณาการใน 3 มิติหลัก ได้แก่ (1) การบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาสังคม (2) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการออกแบบและดำเนินโครงการ และ (3) การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการ

ลงทะเบียนและติดตามผล นอกจากนี้ การพัฒนาทักษะอาชีพและการสนับสนุนรายได้ยังเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยเสริมสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจให้กับกลุ่มเปราะบางในระยะยาว

กรอบแนวทางการจัดสวัสดิการที่พัฒนาขึ้นเน้นการให้บริการแบบองค์รวม ประกอบด้วย การพัฒนาทักษะอาชีพ การดูแลสุขภาพที่เข้าถึงตัว และการส่งเสริมความสัมพันธ์ในชุมชน สามารถนำไปปรับใช้ในพื้นที่อื่นที่มีบริบทใกล้เคียงกัน โดยเฉพาะในพื้นที่ชนบทหรือเขตเมืองที่มีความเปราะบางสูง รวมถึงใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายเพื่อเสริมสร้างความยั่งยืนในการจัดสวัสดิการทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ

การวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่า การพัฒนาระบบสวัสดิการสังคมที่มีประสิทธิภาพจำเป็นต้องอาศัยการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน การใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม และการดำเนินงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการของกลุ่มเปราะบางในยุคหลังโควิด-19 ได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1.1 ด้านการจัดสวัสดิการ

1.1.1 รัฐบาลควรพัฒนานโยบายสวัสดิการสังคมแบบบูรณาการ โดยส่งเสริมความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม เพื่อให้การช่วยเหลือกลุ่มเปราะบางเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและครอบคลุม

1.1.2 ควรมีการปรับปรุงกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการจัดสรรงบประมาณด้านสวัสดิการสังคม ให้มีความยืดหยุ่นมากขึ้น เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถตอบสนองต่อความต้องการเฉพาะของแต่ละพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.1.3 รัฐบาลควรกำหนดนโยบายส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการจัดสวัสดิการสังคม โดยสนับสนุนการพัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัลสำหรับการลงทะเบียนและให้บริการสวัสดิการแก่กลุ่มเปราะบาง

1.1.4 ควรมีนโยบายส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการดูแลกลุ่มเปราะบาง โดยให้การสนับสนุนด้านงบประมาณและองค์ความรู้แก่ชุมชนท้องถิ่น

1.1.5 รัฐบาลควรกำหนดนโยบายการพัฒนาฐานข้อมูลกลางด้านสวัสดิการสังคม เพื่อให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากข้อมูลร่วมกันได้

1.2 ด้านการบูรณาการและการมีส่วนร่วม

1.2.1 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรพัฒนาระบบการสำรวจและจัดเก็บข้อมูลกลุ่มเปราะบางในพื้นที่ให้มีความละเอียดและเป็นปัจจุบัน เพื่อให้การช่วยเหลือตรงกับกลุ่มเป้าหมายมากที่สุด

1.2.2 ควรมีการจัดอบรมและพัฒนาศักยภาพของบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านสวัสดิการสังคม ให้มีความรู้และทักษะในการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ ๆ ในการให้บริการ

1.2.3 ผู้ปฏิบัติงานควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการดูแลกลุ่มเปราะบาง โดยจัดกิจกรรมให้ความรู้และสร้างความตระหนักเกี่ยวกับการดูแลกลุ่มเปราะบางในชุมชน

1.2.4 ควรพัฒนาช่องทางการเข้าถึงบริการที่หลากหลายและสะดวกสำหรับกลุ่มเปราะบาง โดยเฉพาะผู้สูงอายุและคนพิการ เช่น การให้บริการถึงบ้าน หรือการใช้แอปพลิเคชันมือถือ

1.2.5 ผู้ปฏิบัติงานควรมีการติดตามและประเมินผลการให้บริการสวัสดิการสังคมอย่างสม่ำเสมอ เพื่อนำข้อมูลมาปรับปรุงและพัฒนาการให้บริการอย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงลึกเกี่ยวกับผลกระทบระยะยาวของการระบาดของโควิด-19 ต่อกลุ่มเปราะบางในมิติต่าง ๆ เช่น สุขภาพ เศรษฐกิจ และสังคม เพื่อนำไปสู่การพัฒนานโยบายสวัสดิการสังคมที่เหมาะสมในอนาคต

2.2 ควรมีการวิจัยเปรียบเทียบประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมแบบต่าง ๆ ในบริบทของประเทศไทย เพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมที่สุดสำหรับแต่ละพื้นที่

2.3 ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ ๆ ในการจัดสวัสดิการสังคม เช่น การใช้ปัญญาประดิษฐ์ (AI) หรือ blockchain ในการบริหารจัดการข้อมูลและการให้บริการ

2.4 ควรมีการวิจัยเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการดูแลกลุ่มเปราะบาง เพื่อพัฒนาโมเดลการจัดสวัสดิการโดยชุมชนเป็นฐานที่มีประสิทธิภาพ

2.5 ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความต้องการและความคาดหวังของกลุ่มเปราะบางต่อระบบสวัสดิการสังคมในอนาคต เพื่อให้การพัฒนานโยบายและการให้บริการสอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงของกลุ่มเป้าหมาย

References

- Chumthong, K., et al. (2014). *Social Welfare Model for the Elderly in Thailand*.
Department of Social Development Policy and Innovation. (2020). *Social Impact of the COVID-19 Pandemic*. Office of the Permanent Secretary, Ministry of Social Development and Human Security.
- Herzberg, F., Mausner, B., & Snyderman, B. B. (1959). *The Motivation to Work*. Wiley. Retrieved January 12, 2025, from <https://www.simplypsychology.org/herzbergs-two-factor-theory.html>
- Insook, R., & Rojanatrakool, T. (2021). *Opinions of the Elderly towards Social Welfare Provision*.
- Lee, M., Johnson, T., & Smith, R. (2021). Digital Solutions for Vulnerable Populations in Social Welfare: Lessons from the COVID-19 Pandemic. *International Social Welfare Review*, 45(3), 78-95.
- Maslow, A. H. (1943). A Theory of Human Motivation. *Psychological Review*, 50(4), 370-396.
- Ministry of Social Development and Human Security. (2021, November 26). *Policy Direction for the Ministry of Social Development and Human Security's Mission in 2022*.
- National Statistical Office, Thailand Development Research Institute, & UNICEF. (2020). *Survey Data on the Social Impact of the COVID-19 Pandemic*.
- Patel, S., Johnson, K., & Wongpakaran, T. (2020). Government and Community Integration in Thailand's Social Welfare System. *Asian Social Work and Policy Review*, 14(2), 86-102.
- Rapeephan, K. (2011). *Social Welfare and Thai Society*. Bangkok: Prikwang Graphic.
- Sakulpanich, T. et al. (2016). *Reforming the Process of Social Protection Implementation*.
- Wassikasen, W. (2010). *General Knowledge of Social Welfare and Social Work*. Bangkok: Thammasat University Press.

Wutthithammo, P. M. J. (2016). *Legal Education and Legal Assistance for the Elderly and Disabled*.